

Stalin Josif (1879-1953) inak :

Sovietsky revolucionár, ktorý vládol Sovietskemu zväzu železnou päsťou od polovice dvadsiatych rokov až do smrti.

Narodil sa ako Josif Džugašvili, jeho otec bol gruzínsky obuvník a matka práčka. Roku 1900 vstúpil do sociálnej demokracie a o tri roky sa stal členom [Leninovej](#) ľavicovej frakcie bolševikov. Dvakrát bol poslaný do vyhnanstva na Sibír^[1]. Niekedy okolo roku 1913 prijal meno Stalin, „muž z ocele“. Na začiatku [ruskej revolúcie v roku 1917](#) utiekol Stalin zo Sibíri do Sankt Peterburgu, kde sa stal vydavateľom bolševických novín *Pravda*. V roku 1922 sa stal generálnym tajomníkom komunistickej strany a využil svoju pozíciu na budovanie vlastnej mocenskej základne tým, že menoval straníckych funkcionárov a provinčných predákov. Po Leninovej smrti roku 1924, keď Stalin začal budovať „socializmus v jednej krajine“, viedol tri roky vodcovský boj s [Levom Trockým](#), ktorý tvrdil, že založeniu komunistického štátu v ZSSR musí predchádzať európska revolúcia. Stalin v tomto boji zvíťazil a stal sa jediným diktátorom [Sovietskeho zväzu](#). Prinútil Trockého odísť do exilu, až ho nakoniec v Mexiku dal zavraždiť. V 30. rokoch pomocou vykonštruovaných procesov a popráv vykonal veľkú čistku v strane, ktorú opustili tí, čo s ním nesúhlasili, ale čiastočne aj bývalí päťolizači. Za jeho vlády teroru bolo popravených zhruba 10 miliónov ľudí a dvojnásobný počet bol poslaný do vzdialených väzenských táborov (gulagov).

Rýchly postup industrializácie, podporovaný Stalinom a realizovaný počas niekoľkých päťročníc, znamenal premenu Sovietskeho zväzu na druhú priemyselnú krajinu sveta a druhú vojenskú mocnosť po USA. Násilná kolektivizácia poľnohospodárstva do kolchozov, ktoré vlastnil štát, však viedla k hladomoru. Viac ako 7 miliónov roľníkov zomrelo od hladu. V roku 1939 uzavrel Stalin s [Hitlerom](#) sovietsko-nemeckú zmluvu, no napriek tomu roku 1941 [Nemecko](#) napadlo Sovietsky zväz. Prekvapený a zaskočený Stalin vstúpil do [Druhej svetovej vojny](#) po boku Veľkej Británie a USA. Na stretnutí s americkým prezidentom Franklinom D. Rooseveltom a britským ministerským predsedom Winstonom Churchillom na [Jaltskej konferencii](#) i na rokovaní v [Postupime](#) roku 1945 Stalinova šikovná diplomacia položila základy novej sovietskej sféry vplyvu vo východnej Európe. Po Stalinovej smrti jeho nástupca [Nikita Chruščov](#) odsúdil Stalinovu politiku a mnohé jeho metódy na XX. zjazde strany a v roku 1956 obžaloval bývalého diktátora z teroru a tyranstva.

^[1] V roku 1902 a 1913.

[Stalin Josif Vissarionovič, vlastným menom Džugašvili \(1879-1953\), Spojenci](#)